

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 606/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného [REDACTED] a [REDACTED], proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 24C/41/2020 z 8. januára 2021 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/46/2021 zo 16. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2, práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu o nariadení neodkladného opatrenia v civilnom spore. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Žalobcovia, ktorými sú obec a mestská časť, žiadali, aby bol sťažovateľ neodkladným opatreným zviazaný zdržať sa konania, ktorým by bránil všeobecnému užívaniu bezplatného parkoviska alebo inak sťažoval jeho užívanie verejnosťou. Sťažovateľ je v katastri nehnuteľností evidovaný ako vlastník pozemkov, na ktorých je parkovisko postavené, no žalobcovia predložili právoplatne rozhodnutie o vyvlastnení, čím osvedčovali svoje vlastnícke právo k pozemkom. Okresný súd napadnutým uznesením nariadil neodkladné opatrenie, v ktorom uviedol, že žalobca 1 dostatočne osvedčil pravdepodobnosť svojho vlastníckeho práva. Okresný súd vyhodnotil, že žalobcovia osvedčili základné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, pretože nimi uvedené skutkové okolnosti, ako aj skutočnosti vyplývajúce z predložených listinných dokladov hodnoverne

osvedčujú pravdepodobnosť nimi uplatneného nároku na určenie vlastníckeho práva a aj potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi sporovými stranami. Okresný súd tiež poukázal na to, že na sporných pozemkoch sa nachádza infraštruktúra slúžiaca verejnosti a situácia vyžadovala neodkladnú úpravu pomerov, keďže žalovaný písomnými výzvami žiadal žalobcov o vypratanie nehnuteľností, ináč znemožní parkovanie motorových vozidiel na pozemkoch. Okresný súd zdôraznil, že v mestskej časti je statická doprava mimoriadne exponovaná a akékoľvek zníženie počtu parkovacích miest ešte viac prehĺbi problémy v mestskej časti zaparkovať.

3. Proti uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Krajský súd uviedol, že okresný súd správne vyhodnotil, že žalobca 1 osvedčil vlastnícke právo k sporným pozemkom a zároveň osvedčil aj potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Poukázal na to, že sa odvolacími námietkami sťažovateľa vo vzťahu k vyvlastňovaciemu konaniu ani námietkami týkajúcimi sa držby nehnuteľností nezaoberal, pretože právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva bude súdom posudzovaný vo veci určenia vlastníckeho práva. Názor sťažovateľa, že parkovisko, ktoré je umiestnené na sporných pozemkoch, nie je miestnou komunikáciou alebo stavbou, považuje za nesprávny, a dodal, že parkovisko má samostatnú, od pozemku odlišnú hospodársku funkciu, je olemované cestnými obrubníkmi, ktoré sú pevne spojené so zemou, a preto je stavbou, nie iba pozemkom.

III.

4. Sťažovateľ vidí porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v tom, že neboli splnené predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľ zastáva názor, že oba konajúce sa uspokojili len s tvrdeniami a dôkazmi žalobcov. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd hlbšie neskúmal tvrdenia žalobcov, ktorí náležite neosvedčili svoje nároky, a rovnako ani krajský súd sa nezaoberal skutočnosťami uvedenými v odvolaní. Sťažovateľ namieta, že ak by neodkladné opatrenie nebolo nariadené, žiadnym spôsobom by sa nezhoršila právna pozícia žalobcov v konaní o určenie vlastníckeho práva a rovnako by nebol ohrozený ani výkon vlastníckeho práva, ak by teoreticky v budúcnosti bolo určené vlastnícke právo inému subjektu.

5. Podľa sťažovateľa obmedzenie jeho vlastníckeho práva postupom a z dôvodov uvedených v oboch napadnutých rozhodnutiach sú v rozpore s ochranou vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ poukázal na to, že je ústavne nekonformné a neakceptovateľné, ak obec ako tretí subjekt vybuduje svojvoľne parkovisko na pozemku vo vlastníctve odlišného subjektu bez akéhokoľvek právneho titulu k pozemku a bez príslušných povolení a správnych rozhodnutí, pričom tejto stavbe bude následne poskytnutá ochrana aj zo strany súdu z dôvodu verejného záujmu.

IV.

6. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam za podmienky, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ mohol podať odvolanie, čo aj využil a o odvolaní rozhodol krajský súd. Existencia opravného konania nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom uznesení okresného súdu, keďže odvolanie predstavovalo účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa (II. ÚS 345/2020). Preto bola ústavná sťažnosť

v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

7. K uzneseniu krajského súdu treba uviesť, že k preskúmvaniu uznesení o nariadení neodkladného opatrenia ústavný súd pristupuje zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 435/2021, I. ÚS 19/2020).

8. Bez ohľadu na uvedené, aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

9. Krajský súd zoberal do úvahy spornosť vlastníckeho práva k pozemkom, na ktorých je parkovisko, a dal ju do súvisu s tým, že parkovisko slúži verejnosti v mestskej časti, kde je nedostatok parkovacích miest a akékoľvek zníženie ich počtu by tento problém prehĺbilo. Zároveň hrozila reálna hrozba, že využívaniu bezplatného parkoviska bude zo strany sťažovateľa zabránené, pretože svoj zámer o znemožnení parkovania sformuloval vo svojich písomných výzvach žalobcom. Na základe týchto skutočností krajský súd vyhodnotil, že je nevyhnutné nariadenie neodkladného opatrenia. Krajským súdom prijaté závery vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie, a nenesú známky svojvôle, a preto nedošlo k porušeniu sťažovateľovho práva na súdnu ochranu.

10. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje jeho aplikovateľnosť na rozhodovanie v otázke neodkladných opatrení, keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (APIS proti Slovenskej republike č. 39754/98 z 10. 1. 2000, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 v konaní o zrušení predbežného opatrenia). Preto je námietka sťažovateľa vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená.

11. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Okresný súd napadnutým uznesením okrem nariadenia neodkladného opatrenia nariadil žalobcovi 1 podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva, čo aj žalobca 1 urobil. Neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím v spore, ale ide o rozhodnutie, ktoré môže byť zmenené či už rozhodnutím vo veci samej alebo postupom podľa § 334 Civilného sporového poriadku. Na túto skutočnosť vo svojom napadnutom rozhodnutí upozornil aj krajský súd,

čo bolo aj dôvodom toho, prečo sa námietkami sťažovateľa vo vzťahu k vyvlastňovaciemu konaniu a ani námietkami týkajúcimi sa držby pozemkov nezaoberal. Nariadenému neodkladnému opatreniu chýba intenzita zásahu do vlastníckeho práva, keďže nejde o konečné rozhodnutie. Preto uznesením krajského súdu nedošlo k porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

12. Argumentácia krajského súdu zodpovedá ustanoveniam Civilného sporového poriadku o predpokladoch vydania neodkladného opatrenia, jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľné a neudržateľné, ktoré by mali za následok porušenie uvedených práv sťažovateľa. Preto je ústavná sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu